

12.6.2015

Dnro 819/4/14

Ratkaisija: Oikeusasiamies Jussi Pajuoja

Esittelijä: Esittelijäneuvos Juho Haapamäki

KOTIETSINNÄN EDELLYTYKSET / FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR HUSRANNSAKAN

1

KANTELU

Kantelija pyysi eduskunnan oikeusasiamiehelle 18.2.2014 osoittamassaan kirjeessä oikeusasiamiestä tutkimaan, onko poliisi toiminut lainmukaisesti suorittaessaan kotietsinnän hänen ja hänen asuinkumppaninsa asuntoon. Erityisesti hän katsoi, että ei ollut käsillä lain vaatimia erittäin päteviä perusteita olettaa, että etsinnällä löytyisi takavarikoitava esine tai muutoin saataisiin selvitystä tutkittavana olleesta rikosepäilystä. Toiseksi hän arvosteli sitä, ettei kotietsintämääräyksessä ollut minkäänlaisia toimintaohjeita sen toimittajille siitä, miten kotietsintä tulisi tehdä. Kotietsinnän määrääminen ja sen suorittaminen olivat myös suhteellisuusperiaatteen vastaisia, mikä on johtunut ainakin osaltaan toimintaohjeiden antamatta jättämisestä.

3

RATKAISU

3.1

Tapahtumatietoja

Rikoskomisario A ja kihlakunnansyyttäjä B olivat tutkinnanjohtajia asiassa 2400/R/540/13, jossa oli kysymys muun muassa Helsingin poliisilaitoksen rikosylikomisarioon C kohdistuneiden rikosepäilyjen tutkinnasta. A ja B määräisivät suoritettavaksi kotietsinnän ---:n asunnossa. Tutkittavaksi rikoksiksi oli nimetty törkeä virka-aseman väärinkäyttäminen, törkeä lahjuksen ottaminen, avunanto törkeään petokseen ja törkeä rahanpesu. C:n epäilyihin rikoksiin liittyen on epäilty hänen vaimoan ja --- törkeästä rahanpesusta. Määräyksen mukaan

"Kotietsintä tehdään --- käyttämään asuntoon, varastotiloihin ym. tiloihin ja tarvittaessa käytössä oleviin ajoneuvoihin, joissa C,--- ja --- oletettavasti säilyttävät hallinnassaan olevaa omaisuutta. Lisäksi C saattaa säilyttää asunnossa Trevoc Oy:n, Instia-Group Oy:n tai näiden läheisyhtiöiden tai yhtiöihin/läheisyhtiöihin liittyvää omaisuutta sekä mahdollisesti muuta muilla samassa asiakokonaisuudessa epäillyille kuuluvaa/heihiin liittyvää asiakirja-/muuta materiaalia.

Esitutkinnassa saatujen tietojen mukaan C:n,--- ja --- epäillään toistuvasti oleskelleen --- asunnossa. --- pitää tiiviisti yhteyttä vapautensa menettäneisiin C ja ---. Lisäksi C:n omaisuutta on edelleen kateissa. Näin ollen voidaan erittäin pätevin perustein olettaa, että C,, ---i ja --- säilyttävät omaisuuttaan ja tutkittavaan asiaan liittyvää aineistoa ---:n hallitsemissa tiloissa ja että etsinnällä löydetään takavarikoitava tai väliaikaiseen hukkaamiskieltoon tai

vakuustakavarikkoon pantava esine tai omaisuus taikka muutoin saadaan selvitystä rikoksesta.”

Kotietsintää oli 21.11.2013 suorittamassa neljä poliisimiestä ja rahakoira ohjaajineen. Poliisin soitettua ovikelloa ja kun ovea ei avattu, poliisi soitti ---:lle ja odotti tämän saapumista. Hän saapui asunnolle asianajajan kanssa neljänkymmenen minuutin kuluttua klo 13. Kotietsintä asunnossa alkoi klo 13.05 manuaalisena etsintänä.

Rahakoira ohjaajineen tuli paikalle klo 13.45, jolloin aloitettiin asunnon ja sen varastotilojen etsintä koiran avulla, jota jatkettiin klo 14.10 saakka. Sen jälkeen etsintää vielä jatkettiin manuaalisesti ja tarkastettiin asunnosta löytyneitä asiakirjoja. Kotietsinnän aikana paikalle saapui myös ---:n asuinkumppani. Kotietsinnässä ei löytynyt mitään haltuun otettavaa.

3.2

Kannanotot

3.2.1

Kotietsinnän edellytykset

Lähtökohtia

Korostan heti aluksi, että kotietsinnän tuloksettomuus ei osoita, että sen toimittamiselle ei ollut laillisia edellytyksiä. Tätä kysymystä on arvioitava sen tiedon pohjalta, joka tutkinnanjohtajilla oli päätöksentekohetkellä.

Ns. esineellisen kotietsinnän edellytyksistä säädettiin tapahtuma-aikaan voimassa olleen pakkokeinolain 5 luvun 1 §:ssä seuraavaa.

Jos on syytä epäillä, että on tehty rikos, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kuusi kuukautta vankeutta, tai jos selvitettävänä ovat yhteisösakon tuomitsemiseen liittyvät seikat, saadaan rakennuksessa, huoneessa taikka suljetussa säilytyspaikassa tai suljetussa kulkuneuvossa, joka on sen hallinnassa, jota on syytä epäillä rikoksesta, toimittaa kotietsintä takavarikoitavan tai väliaikaiseen hukkaamiskieltoon tai vakuustakavarikkoon pantavan esineen tai omaisuuden löytämiseksi taikka muutoin sellaisen seikan tutkimiseksi, jolla voi olla merkitystä rikoksen selvittämisessä.

Paikassa, joka ei ole sen hallinnassa, jota on syytä epäillä rikoksesta, saadaan kotietsintä toimittaa vain, kun rikos on tehty siellä tai epäilty on siellä otettu kiinni taikka muuten voidaan erittäin pätevin perustein olettaa, että etsinnällä löydetään takavarikoitava tai väliaikaiseen hukkaamiskieltoon tai vakuustakavarikkoon pantava esine tai omaisuus taikka muutoin saadaan selvitystä rikoksesta.

On mielestäni selvää, että pakkokeinolain 5 luvun 1 §:ssä säädetty epäillyn rikoksen vakavuutta koskeva edellytys on täyttynyt tässä asiassa.

Saadun selvityksen mukaan --- ei kotietsinnän aikaan ollut rikoksesta epäilty, eikä kotietsintäpaikan ole väitettykään olleen C:n ,---:n tai ---:n hallinnassa. Näin ollen sovellettavaksi on tullut yllä mainitun lainkohdan 2 momentti. Keskeinen kysymys on, voitiinko erittäin pätevin perustein olettaa, että etsinnällä löydetään takavarikoitava tai väliaikaiseen hukkaamiskieltoon tai vakuustakavarikkoon pantava esine tai omaisuus taikka muutoin saadaan selvitystä rikoksesta.

Esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännössä käytetyssä todennäköisyysporrastuksessa "erittäin painavat perusteet" kuuluu suurinta todennäköisyyttä vaativiin pakkokeinon käytön edellytyksiin. Tämä kynnys on varsin korkea ja edellyttää, että tällaisen oletuksen tueksi on esitetty konkreettisia tosiseikkoja etsinnän tuloksellisuudesta, esimerkiksi siitä että löydetään takavarikoitava esine. Laissa on mainittu tällaisina tilanteina se, että rikos on tehty ko. paikassa tai epäilty on otettu siellä kiinni, jotka lähtökohtaisesti voivat luoda konkreettisen siteen epäillyn, rikoksen ja kotietsintäpaikan välille. Nyt ei ole kyse kummastakaan tällaisesta tilanteesta, vaan siitä, oliko muuten lain tarkoittamia erittäin painavia perusteita.

Olen 5.11.2009 tekemässäni päätöksessä dnro 2811/4/08 todennut puheena olevasta lainkohdasta muun muassa seuraavaa.

Pakkokeinolain 5 luvun 1 §:n 2 momentin tarkoittamat erittäin pätevät perusteet takavarikoitavan esineen löytämiseksi tai muun selvityksen saamiseksi rikoksesta voidaan katsoa merkitsevän sitä, että asiaa tutkittaessa on kertynyt sellaista varsin todistusvoimaista selvitystä, josta on perusteltua päätellä takavarikoitavan esineen löytyvän kotietsinnällä tai saatavan selvitystä rikoksesta. Esitutkinta- ja pakkokeinolainsäädännössä käytetyssä todennäköisyysporrastuksessa "erittäin painavat perusteet" kuuluu suurinta todennäköisyyttä vaativiin pakkokeinon käytön edellytyksiin. Laissa on kysymyksessä olevalle toimenpiteelle säädetty tiukahkot edellytykset mm. sen vuoksi, että toimenpide kohdistuu sellaisen henkilön asuntoon, jolla ei ole lähtökohtaisesti mitään tekemistä epäillyn rikoksen tai muun etsinnän syyn kanssa.

Kantelijoiden esille ottamasta suhteellisuusperiaatteesta säädettiin tapahtuma-aikaan voimassa olleen pakkokeinolain 7 luvun 1a §:ssä seuraavaa.

Tässä laissa tarkoitettuja pakkokeinoja saadaan käyttää vain, jos pakkokeinon käyttöä voidaan pitää puolustettavana ottaen huomioon tutkittavana olevan rikoksen törkeys, rikoksen selvittämisen tärkeys sekä rikoksesta epäillylle tai muille pakkokeinon käytöstä aiheutuva oikeuksien loukkaus ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

Tältä osin lain esitöissä todetaan, että pakkokeinoja saadaan käyttää vain, jos käytöllä saavutettava etu tai tavoiteltu päämäärä on järkevissä suhteissa pakkokeinon aiheuttamiin haittoihin tai vastakkaisiin etuihin tai arvoihin. Pakkokeinon käytöstä päätettäessä kokonaisuarkinnassa on kiinnitettävä huomiota myös esimerkiksi siihen yksityiselämän loukkaukseen, joka seuraa pakkokeinon käytöstä. Mitä lievempi rikos on, sitä enemmän saattavat harkinnassa painaa pakkokeinon sallimista vastaan puhuvat näkökohdat (hallituksen esitys 22/1994 vp).

Joka tapauksessa laki jättää soveltajalleen harkintavaltaa. Viime kädessä kysymys on kussakin yksittäistapauksessa tehtävästä kokonaisarvioinnista.

Tässä arvioinnissa on otettava huomioon myös Euroopan ihmisoikeussopimus. Sen 8 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella on oikeus nauttia kotiinsa kohdistuvaa kunnioitusta. Artiklan 2 kohdassa todetaan, että viranomaiset eivät saa puuttua tämän oikeuden käyttämiseen, paitsi silloin kun laki sen sallii ja se on demokraattisessa yhteiskunnassa välttämätöntä esimerkiksi yleisen turvallisuuden vuoksi, epäjärjestyksen ja rikollisuuden estämiseksi tai terveyden tai moraalien suojaamiseksi.

Korkein oikeus on ratkaisussaan KKO:2014:57 todennut ihmisoikeussopimuksen tulkintakäytännöstä seuraavaa.

8. Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on oikeuskäytännössään korostanut sitä, että arvioitaessa 8 artiklan edellyttämää kotietsinnän välttämättömyyttä on kiinnitettävä huomiota siihen, onko etsinnästä johtuva puuttuminen kotirauhaan ollut järkevässä suhteessa etsinnän tavoitteisiin (esim. Funke v. Ranska 25.2.1993, kohta 57 ja Buck v. Saksa 28.4.2005, kohdat 44 - 45). Tässä arviossa on merkitystä muun muassa selvitetävän rikoksen vakavuudella ja etsinnän merkityksellä sen selvittämisen kannalta sekä tavalla, jolla etsintä toteutetaan, samoin kuin etsinnän mahdollisilla vaikutuksilla sen kohteena olevien henkilöiden maineeseen. Ratkaisujen mukaan etsintään ja takavarikkoon voitiin turvautua, jotta rikoksesta saataisiin konkreettista näyttöä. Sellaista toimenpidettä on kuitenkin perusteltava relevantein ja riittävin syin ja suhteellisuusperiaatetta on noudatettava.

9. Etsinnän hyväksyttävyyttä arvioidessaan ihmisoikeustuomioistuin on antanut merkitystä myös sille, mitä oikeusturvatakeita kansallinen lainsäädäntö sisältää. Tässä arviossa keskeistä on sovellettavan lainsäädännön etsinnän edellytyksille ja etsintämenettelylle asettamien vaatimusten riittävyys, kuten etsintämääräykselle asetetut vaatimukset, ja mahdollisuus saattaa etsinnän laillisuus tuomioistuimen tutkittavaksi (esim. Heino v. Suomi 15.2.2011, kohdat 39 - 46). Jos etsintämääräys ei perustu tuomioistuimen etukäteen tekemään ratkaisuun, on käytettävissä oltava riittävän tehokas mahdollisuus laillisuuden jälkikäteiseen tutkimiseen tuomioistuimessa (Heino v. Suomi, kohta 45 ja Gutsanovi v. Bulgaria 15.10.2013, kohta 225).

Tutkinnanjohtajien menettelyn arviointi

Tutkinnanjohtajat ovat sen lisäksi, mitä kotietsintämääräykseen on kohdassa 3.1 kerrotusti kirjattu, perustelleet kotietsintää antamissaan selvityksissä. Tiivistetysti he ovat esittäneet seuraavaa.

Ennen puheena olevaa kotietsintää esitutkinnassa oli käynyt ilmi, että C:lla ja ---:lla on ollut useiden vuosien ajan käytössään runsaasti käteistä rahaa, jonka alkuperästä ei ole ollut selvitystä. C:n perheen hankinnat näyttivät hoidetun suurelta osin käteisellä. Poliisin selvitys on ulottunut vuoteen 2005. Jo esitutkinnan alkuvaiheessa kyse on ollut sadoista tuhansista euroista. Esitutkinnassa on epäilty, että käteinen raha on ollut peräisin rikollisesta toiminnasta.

Pankkitiedustelujen mukaan ---:n (s.1990) tileiltä oli 1.1.2005 ja 31.10.2013 välisenä aikana nostettu käteistä yhteensä vain 310 euroa (joista 250 euroa syyskuussa 2013). Telekuuntelussa oli myös selvinnyt, että --- ja --- olivat saaneet vanhemmiltaan käteistä rahaa. Erityisesti on todettu, että C oli heinäkuussa 2013 ohjeistanut ---:ta 2 400 euron käteistalletuksen tekemisen yhteydessä seuraavasti:

”Eli tein nyt niin et jätin hillot siihen lootaan mis vara-avaimet. Haluisin et avaat uuden tilin ja lykkäät hillot sinne. Ja pankis kuuluu sanoa et valmistujaislahjarahoja. Se olis sit sun ja mun välinen sponssitili. Onnistuuko tämä kokonaisuus?”

On myös tuotu esiin, että ---:n nimiin Porvoosta ostetun kiinteistön rakennuskustannuksia oli (kerran) maksettu ---:n tililtä siten, että maksuun tarvittavat varat oli siirretty ---:n tililtä.

Aiemmillä kotietsinnöillä oli löytynyt rahaa piilotettuna ja tyhjiä rahalippaita. Rahakoirat ovat merkinneet näitä lippaita ja muita paikkoja. Kun varoja oli kuitenkin löytynyt vain pieni määrä, oli syytä epäillä, että niitä oli kätkeyty jonnekin. Lisäksi C:ltä oli kotietsinnöissä löytynyt tutkinnan kohteena oleviin yhtiöihin Instia Group Oy:hyn ja Trevoc Oy:hyn liittyvää aineistoa. Oli takavarikoitu muun muassa asiakirja, josta kävi ilmi, että --- oli ollut töissä esitutkinnan kohteena olevassa Trevoc Oy:ssä. Näin ollen oli oletettavissa, että tuohon yhtiöön liittyvää asiakirjamateriaalia voi löytyä myös hänen luotaan.

C oli kiinniottaan edeltävänä päivänä eli 11.11.2013 pitänyt puhelintaan suljettuna pitkiä aikoja ja käyttänyt uutta prepaid-liittymää. Tämän perusteella oli epäilty, että varojen tai niiden sijaintia osoittavien tietojen hävittäminen/piilottaminen oli käynnissä. Tutkinnanjohtajat ovat viitanneet myös siihen, että --- vieraili ---:n luona C:n kiinniottopäivänä.

Televälvontatietojen perusteella oli voitu muutoinkin todeta, että C vieraili ---:n luona, kuten myös ---. Tämä oli luonnollista myös sukulaisuussuhde huomioon ottaen. Lisäksi oli tuotu esiin, että C oli ostanut syyskuussa 2012 isältään kesämökkikiinteistön.

Tutkinnanjohtajat ovat päätyneet siihen, että oli erittäin päteviä perusteita olettaa, että ---:n luona tehtävällä kotietsinnällä löydettäisiin rikollisesta toiminnasta peräisin olevia käteisvaroja, niiden sijaintia osoittavia tietoja taikka muuta tutkittavina olleiden rikosten selvittämisessä merkityksellistä asiakirjamateriaalia.

Omana käsityksenäni totean seuraavaa.

Ensinnäkään se, että takavarikoitavaa omaisuutta tai todistusaineistoa oletetaan (sinänsä perustellusti) olevan jossain piilossa, ei puhu mitenkään vahvasti sen puolesta, että sitä löydettäisiin nimenomaan epäillyn henkilön lapsen luota.

Pidän hyvin luonnollisena, että C ja --- ovat käyneet lapsensa luona ja myös sitä että tämä on pitänyt tiivistä yhteyttä vangittuina olleisiin vanhempiinsa. Lähtökohtaisesti tällaisilla vierailuilla ei voida olettaa olevan rikoksiin liittyvää motiivia.

On toki perusteita ajatella, että jos halutaan kätkeä rahaa tai todistusaineistoa, niin olisi luonnollista tehdä tämä nimenomaan tunnetun ja luotetun sukulaisen luo. Katson kuitenkin, ettei pelkästään sukulaisuussuhteen ja säännöllisensä vierailujen perusteella voida olettaa lain vaatimin ”erittäin pätevin perustein”, että näin olisi tehty. Rikoksesta epäiltyjen henkilöiden sukulaisten asuntojen kotirauha ei voi lähtökohtaisesti olla heikommin suojattu kuin muidenkaan ulkopuolisten. Sukulaisuussuhde ja vierailut voidaan toki tapauskohtaisesti ottaa huomioon kotietsinnän edellytyksiä arvioitaessa, mutta niiden lisäksi tulisi olla jotain konkreettisia, nimenomaan tutkittavana olevaan rikokseen liittyviä konkreettisia tosiseikkoja, jotka tukisivat tällaista oletusta.

Tässä tapauksessa tutkinnanjohtajat ovat mielestäni tuoneet esiin tässä suhteessa merkille pantavia seikkoja. Erityisesti merkille pantavaa on, että hän on syyskuussa 2013 tehnyt edellä kerrotun talletuksen, jota varten C on ohjeistanut häntä, mistä rahat löytyvät ja mitä kertoa pankissa, jos kysytään huomattavan käteissumman tallettamisesta tilille. --- on myös ollut töissä Trevoc Oy:ssä.

Nämä ja vielä vähemmän muut tutkinnanjohtajien esille ottamat seikat eivät sinällään ja erillisesti arvioituina ole välttämättä erityisen raskauttavia. Monille tutkinnanjohtajien esittämille perusteille on ajateltavissa luonnollinen ja neutraali selitys. On kuitenkin otettava huomioon

myös muut selitykset ja arvioitava useiden yksittäisten seikkojen muodostamaa kokonaiskuvaa. Totean myös, että jos verrataan ---:ta asiassa dnro 818/4/14 kantelijoina olleisiin C:n vanhempiin, niin ---:n kohdalla on selvästi enemmän seikkoja, joilla voidaan nähdä konkreettistakin yhteyttä tutkittavina oleviin tapahtumiin.

Esitutkintavaiheessa ei ole kysymys täyden näytön vaatimuksesta, vaan erilaisten tätä selvästi alempien näyttökynnysten arvioinnista. Nuo näyttökynnykset jättävät soveltajalleen väistämättä harkintavaltaa. Katson tutkinnanjohtajien esille tuomia seikkoja kokonaisuutena arvioituani, että he ovat mielestäni hyväksyttävästi harkintavaltansa puitteissa voineet päätyä siihen, että oli erittäin pätevä peruste olettaa, että ---:n kotona suoritettavalla kotietsinnällä löydetään *jotain* takavarikoitavaa tai saadaan *jotain* sellaista selvitystä tutkittavana olleista rikoksista, että kotietsintää voitiin pitää perusteltuna.

Kun otetaan huomioon tutkittavana olleiden rikosten vakavuus ja asian selvittämisen intressi, niin kotietsinnästä aiheutunut ---:n ja hänen asuinkumppaninsa oikeuksiin puuttuminen ei mielestäni ole ollut myöskään suhteellisuusperiaatteen vastaista.

Asia ei tältä osin anna minulle aihetta toimenpiteisiin.

3.2.2

Kotietsinnän toimittamistapa

Kantelussa on tältä osin arvosteltu erityisesti sitä, että kotietsintämääräyksessä ei ollut mitään toimintaohjeita etsinnän toimittajille, vaikka etsintä tehtiin muualla kuin rikoksesta epäillyn luona. Kantelijoiden mukaan etsinnällä on myös aiheutettu haittaa enemmän kuin on ollut tarpeellista, mikä on ainakin osin johtunut siitä, ettei po. ohjeita annettu.

Tapahtuma-aikaan voimassa olleen pakkokeinolain 5 luvun 4 §:ssä säädettiin kotietsinnän toimittamisesta seuraavasti.

Kotietsintää aloitettaessa on kirjallinen etsintämääräys esitettävä paikalla olevalle, 4 §:n 2 momentissa tarkoitetulle henkilölle. Jollei kirjallista määräystä ole, etsinnän tarkoitus on suullisesti esitettävä.

Kotietsintä on toimitettava siten, että siitä ei aiheudu haittaa tai vahinkoa enempää kuin on välttämätöntä.

Huone tai säilytyspaikka saadaan, jos se on tarpeellista, avata voimakeinoja käyttäen. Toimituksen päätyttyä on sillä tavoin avattu paikka sopivalla tavalla jälleen suljettava. Kotietsintää ei erityisellä aiheella saa toimittaa kello 21:n ja 6:n välisenä aikana.

Laissa ei ole ollut säännöksiä kotietsintäpäätöksen (-määräyksen) sisällöstä. Tässä tapauksessa määräykseen kirjattiin ohjeistusta siitä, mitä etsinnällä haetaan. Lisäksi kotietsintäetsintäryhmän kanssa käytiin läpi tutkittavaa rikosta, jotta etsijät saivat syvällisemmän käsityksen siitä, mihin asiakirjoihin tms. seikkoihin etsinnällä tulee kiinnittää huomiota. Erityistä huomiota tuli kiinnittää mahdollisiin rahakätköihin ja niihin viittaaviin todisteisiin.

Tältä osin ei ole tullut ilmi tutkinnanjohtajien menetelleen virheellisesti.

Katson saatu selvitys huomioon ottaen myös, ettei ole tullut ilmi, että kotietsinnässä olisi menetelty vastoin pakkokeinolain 5 luvun 5 §:ää. Kantelussa arvosteltiin lisäksi sitä, että

ainakin yksi asiakirja oli kuvattu etsinnän aikana, mutta asiakirjan sisällöstä ei ollut mitään tietoa eikä toimenpiteestä ollut esitetty mitään dokumenttia.

Kotietsintäpöytäkirjassa on mainittu, että asunto videokuvattiin sekä ennen että jälkeen kotietsinnän. Sen sijaan ei ole merkintää siitä rikosylikonstaapeli D:n kertomasta, että *”etsinnän aikana kuvattiin myöhempää tarkastelua varten takavarikon sijasta paperiarkki, jossa oli kutsumanimiä ja puhelinnumeroita. Arkista ei ilmennyt, kuka sen oli tehnyt tai keiden henkilöiden nimiä siinä oli”*.

Kotietsintä on tehty ennen uuden pakkokeinolain voimaantuloa. Uudessa laissa takavarikko pitkälti rinnastetaan asiakirjan jäljentämiseen. Asiakirjan valokuvaaminen siten, että sen sisältö tallentuu, on lähtökohtaisesti sen jäljentämistä. Tässä yhteydessä ei ole tarpeen pohtia tarkemmin, miten puheena olevaa asiakirjan kuvaamista olisi uuden lain mukaan arvioitava. Joka tapauksessa katson, että tällainen ”takavarikon sijaan” tehty toimenpide olisi aiemmankin lain aikaan ollut perusteltua kirjata. Pidän ilmeisenä, että kuvaaminen on tullut esitutkinnasta vastanneiden tutkinnanjohtajien tietoon ja saatankin käsitykseni heidän tietoonsa.

Vielä totean, että olisi perusteltua, että kotietsintäpöytäkirjasta aina kävisi ilmi myös kotietsinnän päättymishetki. Tiedossani on, että näin ei pääsääntöisesti ole menetelty, eikä näin ole tehty tässäkin tapauksessa. Tämä on käsitykseni mukaan johtunut siitä, että tapahtuma-aikaan voimassa ollut vanha pakkokeinolaki ei edellyttänyt tämän seikan kirjaamista. Korostan, että kotietsinnän kesto on perustavaa laatua oleva tieto etsinnästä. Sillä voi olla merkitystä kotietsintää jälkikäteen arvioitaessa esimerkiksi suhteellisuusperiaatteen tai kotietsinnän toimittamisajan (pakkokeinolaki 8 luku 6 § 4 momentti) kannalta. Nykyisen pakkokeinolain mukaan pöytäkirjassa on selostettava ”etsintämenettely riittävällä tarkkuudella”. Tämän voidaan mielestäni perustellusti tulkita edellyttävän, että sekä kotietsinnän alkamis- että päättymisaika kirjataan pöytäkirjaan.

Tapahtuma-aikaan voimassa ollut laki huomioon ottaen pidän riittävänä saattaa näkemykseni vastaisen varalle esitutkinnasta vastaavien tutkinnanjohtajien tietoon. Lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni myös Poliisihallitukselle.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdassa 3.2.2 esittämäni käsitykset kihlakunnansyyttäjä B:n ja rikoskomisario A:n tietoon. Tässä tarkoituksessa lähetän heille jäljennöksen tästä päätöksestäni. Lähetän jäljennöksen päätöksestäni myös Poliisihallitukselle.

Kantelu ei anna aihetta muihin toimenpiteisiin. Sen liitteet palautetaan oheisena.